

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av tingsrättslagen och bestämmelserna om vissa tingsrätters sakliga behörighet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 november 2009 en proposition med förslag till ändring av tingsrättslagen och bestämmelserna om vissa tingsrätters sakliga behörighet (RP 227/2009 rd) till lagutskottet för beredning.

- lagstiftningsdirektör Sami Manninen och regeringsråd Heikki Liljeroos, justitieministeriet
- lagman Juha Hyvärinen, Kuopio tingsrätt
- tingsdomare Pekka Aaltonen, Åbo tingsrätt
- ordförande Tapani Vasama, Finlands domareförening rf.

Sakkunniga

Utskottet har hört

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- försvarsministeriet
- Pargas tingsrätt
- Seinäjoki tingsrätt
- Tammerfors tingsrätt.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen ändringar av tingsrättslagen samt sjölagen, lagen om grupptalan, fastighetsbildningslagen, utökningsbalken, lagen om företagssanering, lagen om de allmänna underrätter som handlägger militära rätttegångsärenden och lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna, den lag som gäller utlämning av gärningsmän inom Europeiska unionen samt de lagar som gäller nationellt genomförande av rambesluten om verkställighet av frysning av egendom eller bevismaterial, konfiskering och böter.

Till tingsrättslagen ska fogas en förteckning över tingsrätterna. I de övriga lagarna styrs ären-

den som gäller tillämpning av lagen i fråga till vissa tingsrätter som nämns i lagen. Dessa bestämmelser om tingsrätternas behörighet i sak bör ändras som det förutsätts enligt de bestämmelser om reformen av tingsrättsnätet som träder i kraft vid ingången av 2010.

Det föreslås också att aktiebolagslagen och försäkringsbolagslagen ska ändras så att ärenden som gäller tillämpning av aktiebolagslagen och försäkringsbolagslagen inte längre ska koncentreras till vissa tingsrätter. Ärendena ska kunna handläggas vid alla tingsrätter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Regeringen föreslår att bestämmelserna om förteckningen över tingsrätternas behörighet i sak ska ändras. Ändringen beror på tingsrättsreformen som träder i kraft den 1 januari 2010. Då slås de nuvarande 51 tingsrätterna ihop till 27 tingsrätter. Propositionen syftar till att bestämmelserna om behöriga tingsrätter ska stämma överens med det nya tingsrättsnätet.

Ärenden som gäller tillämpning av aktiebolagslagen och försäkringsbolagslagen ska inte längre koncentreras till vissa tingsrätter. De ska alltså i fortsättningen kunna behandlas av alla tingsrätter. Däremot koncentreras behandlingen av en del andra ärenden och mål, till exempel mål och ärenden inom sjörätt och militära rättegångsärenden, koncentreras till färre tingsrätter än nu. Lagutskottet tillstyrker i stort sett förslagen till ändringar i bestämmelserna om tingsrätternas behörighet i sak. Däremot ställer sig utskottet inte bakom förslaget att antalet tingsrätter som behandlar företagssaneringar minskar så mycket att Norra Karelen tingsrätt (nuvarande Joensuu tingsrätt) inte längre ska behandla dem och de i stället lyfts över till Norra Savolax tingsrätt (nuvarande Kuopio tingsrätt). Förslaget innebär att det i östra Finland och Kajaland skulle finnas bara en enda tingsrätt som behandlar företagssaneringar. Det är risk för att kunskaperna om företagen och de lokala förhållandena, en faktor som är betydelsefull vid behandlingen av företagssaneringar, försämras om ärendena koncentreras till en enda tingsrätt i ett geografiskt område där avstånden är långa. Dessutom har nuvarande Joensuu tingsrätt enligt uppgift stor expertis beträffande företagssaneringar. Med hänsyn till detta bör företagssaneringar också behandlas vid den kommande Norra Karelen tingsrätt.

Dessutom föreslås tingsrättslagen (581/1993) få en förteckning över tingsrätterna. Genom ett bemyndigande i den gällande tingsrättslagen föreskrivs det om tingsrätterna genom statsrådets förordning om tingsrätternas domkretsar (410/2008). Riksdagens justitieombudsman har

rekommenderat att bestämmelserna om tingsrätterna uppgraderas till lagnivå (avgörande 25.8.2009, Dnr 428/4/09). Enligt justitieombudsmannen var statsrådet i och för sig behörigt att föreskriva om tingsrätternas domkretsar, sammanslagning av dem och den vägen om nya namn på tingsrätterna, nya tingsrätter och indragning av gamla. Statsrådet har således inte gått mot lagen. Däremot anser justitieombudsmannen att det är förenat med en del tolkningsfrågor att tingsrätter inrättas och dras in genom förordning och att de hade kunnat undvikas om frågan hade reglerats i lag. i överensstämmelse med rekommendationen från justitieombudsmannen avser propositionen följaktligen att skingra misstankarna mot den nuvarande författningsnivån och förebygga eventuella invändningar om rättegångshinder på grund av dem.

Det är motiverat att tingsrätterna räknas upp i lagen, anser lagutskottet och tillstyrker den delen av propositionen. Det hade dock varit önskvärt att riksdagen hade getts chansen att behandla frågan mer på djupet än propositionen tillåter. Statsrådets förfarande vid tingsrättsreformen är emellertid förståeligt eftersom det grundar sig på gällande lag och praxis.

*Detaljmotivering***1. Lag om ändring av tingsrättslagen**

Ingressen. Utskottet gör en lagteknisk och en språklig justering. Ändringarna påverkar inte den svenska ingressen.

Ikraftträdandebestämmelsen. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2010 samtidigt som tingsrättsreformen. Trots det föreslår lagutskottet att tidpunkten i 1 mom. lämnas öppen enligt normal praxis.

Enligt lagförslaget ändras 1 § till 1 a § och den 1 a § som träder i kraft den 1 januari 2010 till 1 b §. Tingsrättslagen har kompletterats med ett 4 mom. genom lagändring 629/2005 och med 1 a § genom lagändring 591/2009. För tydlighetens

skull föreslår utskottet att övergångsbestämmelserna från ändringslagarna tas in som nya 2—5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen. Bestämmelserna har dessutom ändrats för att hänvisa till lagförslaget.

5. Lag om ändring av 67 § i lagen om företags-sanering

67 §. *Behörig domstol i ärende som gäller saneringsförfarande.* I 1 mom. räknas de tingsrätter upp som är behöriga vid företagssaneringar. Refererande till den allmänna motiveringen ovan föreslår lagutskottet att momentet kompletteras med den kommande Norra Karelens tingsrätt ska vara behörig i saneringsärenden.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen. I samband med 67 § 1 mom. föreslår utskottet att 2

mom. i ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen får en ny 1 punktsom tillåter att ärenden som är aktuella när lagen träder i kraft flyttas över från Joensuu tingsrätt till Norra Karelens tingsrätt. Följaktligen ändras numreringen av punkterna. På grund av ändringen i 67 § 1 mom. blir 3 mom. i ikraftträdande- och övergångsbestämmelsen onödig och utskottet föreslår att det stryks.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet

att lagförslag 2—4 och 6—14 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 och 5 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av tingsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i tingsrättslagen av den 28 juni 1993 (581/1993) 1 § och mellanrubriken före den samt 1 a §, av dem (*ändringen påverkar inte den svenska ingressen*) 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 549/1994, 210/2000 och 629/2005 och 1 a § sådan den lyder i lag 591/2009, samt

fogas en ny mellanrubrik före 1 a § och till lagen en ny 1 b § som följer: (*ändringen påverkar inte den svenska ingressen*)

1, 1 a och 1 b §
(Som i RP)

rätten och tillsätts med iakttagande i övrigt vad som föreskrivs om tjänsten som lagman i lagen om utnämning av domare (205/2000). (Nytt 2 mom.)

Denna lag träder i kraft den 20 .
Den lagmanstjänst som avses i 1 a § 4 mom. och där det ingår att tjänstgöra som chefför ämbetsverket tillsätts första gången så att tjänsten utlyses bland de lagmän som arbetar vid tings-

Den som, när denna lag träder i kraft, är utnämnd till en tingsdomartjänst är i fråga om behörighetsvillkoren för språkkunskaper fortfarande behörig för den tingsdomartjänst som han eller hon utnämnts till och för en tingsdomar-

*tjänst vid den tingsrätt dit tjänsten överförs.
(Nytt 3 mom.)*

Den som, när denna lag träder i kraft, är utnämnd till tingsdomare för viss tid är i fråga om behörighetsvillkoren för språkkunskaper behörig för tjänsteförhållandet till utgången av denna tid. (Nytt 4 mom.)

I bedömningen av om det i en tvåspråkig tingsrätt finns tillräckligt många tjänster som avses i 1 b §, får de tingsdomartjänster räknas in som, när denna lag träder i kraft, är tillsatta med personer som uppfyller kraven på språkkunskaper enligt 12 § 2 mom. i lagen om utnämning av domare. (Nytt 5 mom.)

5.

Lag

om ändring av 67 § i lagen om företagssanering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 25 januari 1993 om företagssanering (47/1993) 67 § 1 mom., sådant det lyder i lag 247/2007, som följer:

67 §

Behörig domstol i ett ärende som gäller saneringsförfarande

Ärenden som gäller saneringsförfarande enligt denna lag behandlas i Birkalands, Egentliga Finlands, Esbo, Helsingfors, Lapplands, Mellersta Finlands, *Norra Karelen*, Norra Savolax, Päijänne-Tavastlands, Satakunta, Södra Karelen, Uleåborgs, Ålands och Österbottens tingsrätter. Genom förordning av statsrådet före-

skrivs om tingsrätternas domkretsar i dessa ärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Ärenden som är anhängiga vid lagens ikraftträdande överförs

1) från Joensuu tingsrätt till Norra Karelen tingsrätt, (Ny 1 punkt)

(2—10 punkten som 1—9 punkten i RP)

(3 mom. *utesl.*)

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 3 december 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Janina Andersson /gröna
vordf. Anna-Maja Henriksson /sv
medl. Esko Ahonen /cent
Kalle Jokinen /saml
Oiva Kaltiokumpu /cent

Ilkka Kantola /sd
Sampsa Kataja /saml
Krista Kiuru /sd
Jari Larikka /saml
Sanna Lauslahti /saml

Outi Mäkelä /saml
Raimo Piirainen /sd
Tuomo Puumala /cent
Markku Rossi /cent

Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Tero Rönni /sd
Kari Uotila /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.